

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
IR
JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTIJŲ VYRIAUSYBĖS
SUSITARIMAS
DĖL BENDRADARBIAVIMO GYNYBOS SRITYJE**

Turinys

	Preambulė
I.	Taikymo sritis ir tikslas
II.	Apibrėžtys
III.	Galimybė patekti į infrastruktūros objektus ir zonas, dėl kurių susitariama, ir jais naudotis
IV.	Išankstinis gynybos įrangos, atsargų ir materialinių išteklių išdėstymas
V.	Nuosavybė
VI.	Saugumas
VII.	Atvykimas ir išvykimas
VIII.	Logistinė parama
IX.	Transporto priemonės
X.	Pažymėjimai
XI.	Orlaivių, laivų ir transporto priemonių judėjimas
XII.	Baudžiamoji jurisdikcija
XIII.	Sulaikymas ir galimybė palaikyti ryšius
XIV.	Drausmė
XV.	Ieškiniai
XVI.	Tarnybinėms reikmėms taikomos mokesstinės išimtis
XVII.	Asmeninėms reikmėms taikomos mokesstinės išimtis
XVIII.	Įvežimas ir išvežimas tarnybiniais tikslais
XIX.	Įvežimas ir išvežimas asmeniniais tikslais
XX.	Muitinės procedūros
XXI.	Karinės tarnybos veikla
XXII.	Karinio pašto skyriai
XXIII.	Valiuta ir jos keitimas
XXIV.	Įdarbinimas
XXV.	Sutarčių sudarymo procedūros
XXVI.	Rangovų statusas
XXVII.	Aplinkos apsauga, sauga ir sveikata
XXVIII.	Komunalinės paslaugos ir ryšiai
XXIX.	Įgyvendinimas ir ginčų sprendimas
XXX.	Susitarimo įsigaliojimas, pakeitimai ir galiojimo trukmė
A	Infrastruktūros objektai ir zonos, dėl kurių susitariama
PRIEDAS	

Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Lietuva) ir Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybė (toliau – Jungtinės Valstijos), toliau abi kartu vadinamos Šalimis, o kiekviena atskirai – Šalimi,

suvokdamos savo teises ir įsipareigojimus pagal Šiaurės Atlanto sutartį;

atsižvelgdamos į tai, kad JAV karinės pajėgos, jų išlaikytiniai ir JAV rangovai gali būti Lietuvos Respublikos teritorijoje ir kad tokio JAV karinių pajėgų buvimo tikslas yra remti Šalių pastangas palaikyti taiką ir saugumą abiem Šalims svarbiose ir naudingose srityse, įskaitant dalyvavimą vykdant bendras gynybos užduotis;

pripažindamos, kad JAV karinių pajėgų buvimas padeda stiprinti Lietuvos Respublikos ir regiono saugumą ir stabilumą;

norėdamos dalytis atsakomybe už paramos minėtoms JAV karinėms pajėgoms, kurios gali būti Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimą;

pripažindamos 1951 m. birželio 19 d. Londone pasirašytą ir 1953 m. rugpjūčio 23 d. įsigaliojusį Šiaurės Atlanto sutarties Šalių susitarimą dėl jų karinių pajėgų statuso (toliau – NATO SOFA), taip pat jo nuostatas dėl susitarimą papildančių atskirų susitarimų;

pripažindamos 2006 m. gegužės 22 d. Štutgarte ir 2006 m. gegužės 31 d. Vilniuje pasirašytą, o 2006 m. gegužės 31 d. įsigaliojusį Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų gynybos departamento susitarimą dėl logistinės paramos, atsargų ir paslaugų teikimo (toliau – LSA);

pripažindamos 1995 m. lapkričio 21 d. Vilniuje pasirašytą ir 1995 m. lapkričio 21 d. įsigaliojusią Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės saugumo sutartį dėl saugumo priemonių slaptajai karinei informacijai apsaugoti (toliau – Informacijos saugumo sutartis);

pripažindamos būtinybę stiprinti abiejų Šalių saugumą, prisidėti prie tarptautinės taikos ir stabilumo užtikrinimo ir didinti bendradarbiavimą gynybos ir saugumo srityse;

norėdamos sudaryti susitarimą dėl glaudesnio Jungtinių Valstijų ir Lietuvos bendradarbiavimo,

susitarė:

I straipsnis

Taikymo sritis ir tikslas

Šiuo Susitarimu nustatomi Jungtinių Valstijų ir Lietuvos glaudesnės partnerystės ir bendradarbiavimo gynybos ir saugumo srityse pagrindai bei papildomos NATO SOFA nustatytos nuostatos ir sąlygos, kuriomis reglamentuojamas JAV karinių pajėgų ir jų išlaikytinių buvimas Lietuvos Respublikos teritorijoje, taip pat JAV rangovų buvimas ir veikla Lietuvos Respublikoje šiame Susitarime nurodytais atvejais.

II straipsnis

Apibrėžtys

Šiame Susitarime vartojamų sąvokų reikšmės yra tokios:

1. „JAV karinės pajėgos“ – subjektas, kurį sudaro karinės pajėgos ir civilių komponentas, taip pat visas Lietuvos Respublikos teritorijoje esantis JAV ginkluotųjų pajėgų turtas, įranga ir materialiniai ištekliai (įskaitant Jungtinių Valstijų ar jų vardu valdomas transporto priemones, laivus ir orlaivius).

2. Sąvokos „karinės pajėgos“ reikšmė nustatyta NATO SOFA I straipsnio 1 dalies a punkte.

3. Išskyrus atvejus, kurie apibrėžti šio Susitarimo XII ir XV straipsniuose, sąvokos „civilių komponentas“ reikšmė nustatyta NATO SOFA I straipsnio 1 dalies b punkte ir taip pat apima: a) ne Lietuvos nekomercinių organizacijų darbuotojus, kurie yra Jungtinių Valstijų piliečiai arba įprastai gyvena šioje šalyje, kurie įprastai negyvena Lietuvoje ir kurie vien tik siekdami prisidėti prie JAV karinių pajėgų gerovės, moralės ar švietimo vyksta kartu su minėtomis karinėmis pajėgomis į Lietuvos Respublikos teritoriją ir b) JAV karinių pajėgų įdarbintus išlaikytinius, įskaitant šio Susitarimo XXI ir XXII straipsniuose nurodytas karinės tarnybos paslaugas teikti įdarbintus asmenis, ir šioje dalyje minimų nekomercinių organizacijų įdarbintus išlaikytinius.

4. „JAV rangovai“ – fiziniai asmenys, išskyrus Lietuvos Respublikos piliečius arba įprastai jos teritorijoje gyvenančius asmenis, arba juridiniai asmenys ir jų darbuotojai, kurie nėra Lietuvos piliečiai ir kurie įprastai negyvena Lietuvos Respublikoje, kurie yra sudarę su šiuo Susitarime nurodyta veikla susijusią rangos ar subrangos sutartį su JAV gynybos departamentu.

5. Sąvokos „išlaikytinis“ reikšmė nustatyta NATO SOFA I straipsnio 1 dalies c punkte ir taip pat apima karinių pajėgų ar civilių komponento nario šeimos narį, kuris: a) finansiškai, teisiškai ar dėl sveikatos būklės priklauso nuo tokio nario ir yra jo išlaikomas, b) naudojami minėto nario gyvenamąja patalpa ir c) yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, turėdamas karinių pajėgų vadovybės sutikimą.

6. „Infrastruktūros objektai ir zonos, dėl kurių susitariama“ – Lietuvos Respublikos teritorijoje esantys ir Lietuvai priklausantys šio Susitarimo A priede išvardyti tokie infrastruktūros objektai ir zonos, įskaitant pastatus ir konstrukcijas, kuriais, turėdami Lietuvos sutikimą, naudojasi JAV karinės pajėgos, JAV rangovai, išlaikytiniai ir kiti asmenys, dėl kurių abipusiškai susitariama.

7. „Vykdomasis atstovas“ – Jungtinėse Valstijose – Gynybos departamentas, o Lietuvoje – Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija arba atitinkami jų atstovai.

8. „Oficiali JAV informacija“ – Jungtinių Valstijų Vyriausybei priklausanti, jos nurodymu sukurta ar jos pačios sukuriama arba jos kontroliuojama informacija.

9. „Oficialios pareigos“ – pareigos, prievolė ar veiksmas, kuriuos būtina ar leidžiama atlikti pagal statutą, reglamentą ar aukštesniosios karinės vadovybės ar civilių

komponento nario, vykdant priežiūros funkciją, duotą įsakymą. Sąvoka „oficialios pareigos“ neapima visų veiksmų, kuriuos asmuo atlieka eidamas pareigas, o tik tuos veiksmus, kuriuos būtina ar pavedama atlikti kaip vieną iš to asmens atliekamų pareigų ar prievolių funkcijų.

III straipsnis

Galimybė patekti į infrastruktūros objektus ir zonas, dėl kurių susitariama, ir jais naudotis

1. JAV karinės pajėgos, JAV rangovai, išlaikytiniai ir kiti asmenys, dėl kurių abipusiškai susitariama, naudojami infrastruktūros objektais ir zonomis, dėl kurių susitariama, vadovaudamiesi šio Susitarimo nuostatomis ir visiškai gerbdami Lietuvos Respublikos suverenitetą ir teisės aktų reikalavimus. JAV karinėms pajėgoms, JAV rangovams, išlaikytiniams ir kitiems asmenims, dėl kurių abipusiškai susitariama, suteikiama teisė naudotis infrastruktūros objektais ir zonomis, dėl kurių susitariama, rengiant vizitus, mokymus, pratybas, manevrus, vykstant tranzitu, teikiant paramą ir vykdant susijusią veiklą, papildant orlaivius degalais, papildant laivų atsargas, orlaiviams leidžiantis ir teikiant jiems techninę pagalbą, laikinai remontuojant transporto priemones, laivus ir orlaivius, apgyvendinant personalą, užtikrinant ryšių palaikymą, sutelkiant ir dislokuojant karines pajėgas ir materialinius išteklius, iš anksto išdėstant įrangą, atsargas ir materialinius išteklius, teikiant paramą, kuri būtina saugumui užtikrinti, ir bendradarbiaujant, vykdant jungtinius ir daugiataučius mokymus, vykdant humanitarinę veiklą ir atliekant nelaimės padarinių likvidavimo veiksmus, vykdant operacijas ypatingomis aplinkybėmis, vykstant statyboms, kurios vykdomos kaip parama veiklai, dėl kurios abi Šalys susitarė, ir kitais tikslais, dėl kurių Šalys arba jų vykdomieji atstovai gali susitarti, įskaitant Šiaurės Atlanto sutartyje nustatytus tikslus. Lietuva tokius infrastruktūros objektus ir zonas, dėl kurių susitariama, gali leisti naudoti išimtinai tik JAV karinėms pajėgoms arba JAV karinėms pajėgoms ir Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms bendrai.

2. Siekdama užtikrinti saugą ir saugumą Lietuva, remdama minėtą veiklą ir tikslus, leidžia JAV karinėms pajėgoms kontroliuoti patekimą į infrastruktūros objektus ir zonas, dėl kurių susitariama ir kuriais leista naudotis išimtinai tik JAV karinėms pajėgoms, ir derinti su Lietuvos institucijomis patekimą į infrastruktūros objektus ir zonas, dėl kurių susitariama ir kuriais bendrai naudojasi JAV karinės pajėgos ir Lietuvos ginkluotosios pajėgos.

3. Gavęs prašymą Lietuvos vykdomasis atstovas remia JAV karines pajėgas, palengvindamas JAV karinių pajėgų ir JAV rangovų laikiną patekimą į valstybei priklausančią žemę ir infrastruktūros objektus (įskaitant kelius, geležinkelius, uostus ir aerodromus), kurie nepriklauso infrastruktūros objektams ir zonomis, dėl kurių susitariama, įskaitant ir Lietuvos valstybės ar savivaldybių turimus ar kontroliuojamus infrastruktūros objektus ir zonas bei privačią žemę ir infrastruktūros objektus (įskaitant kelius, uostus ir aerodromus).

4. Šalys, sudarydamos galimybę patekti į infrastruktūros objektus ir zonas, dėl kurių susitariama, ir naudodamosi minėtais objektais ir zonomis, tinkamai atsižvelgia į

su veikla ir saugumu susijusius poreikius.

5. Lietuva, nereikalaudama nuomos ar kitokių mokesčių iš JAV karinių pajėgų, leidžia joms naudotis visais infrastruktūros objektais ir zonomis, dėl kurių susitariama, įskaitant tuos, kuriais bendrai naudojasi JAV karinės pajėgos ir Lietuvos ginkluotosios pajėgos.

6. JAV karinės pajėgos ir JAV rangovai, siekdami vykdyti šio Susitarimo III straipsnio 1 dalyje nurodytą veiklą ir tikslus, infrastruktūros objektuose ir zonose, dėl kurių susitariama, gali atlikti statybos darbus, pakeitimus ir patobulinimus. JAV karinės pajėgos, vadovaudamosi abipusiškai sutarta tvarka, konsultuojasi su Lietuvos kompetentingomis institucijomis dėl tokių statybos darbų, pakeitimų ir patobulinimų ir remiasi abiem Šalims svarbiu tikslu, kad JAV karinių pajėgų ar jų vardu įgyvendinamam bet kuriam tokiam projektui taikomi techniniai reikalavimai ir statybos standartai atitiktų abiejų Šalių reikalavimus ir standartus. JAV karinės pajėgos tokiems statybos darbams, pakeitimams ir patobulinimams atlikti gali naudoti savo karinių pajėgų narių darbo jėgą.

7. JAV karinės pajėgos padengia infrastruktūros objektuose ir zonose, dėl kurių susitariama ir kuriais leidžiama naudotis išimtinai tik JAV karinėms pajėgoms, atliekamų statybos ir plėtros darbų išlaidas bei jų eksploatavimo ir priežiūros išlaidas, jei nesusitariama kitaip.

8. Šalys, jei jų vykdomieji atstovai nesusitaria kitaip, padengia infrastruktūros objektų ir zonų, dėl kurių susitariama ir kurie skirti bendrai naudoti arba kuriais leidžiama bendrai naudotis JAV karinėms pajėgoms ir Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms, eksploatavimo ir priežiūros išlaidas proporcingai jų naudojimui.

9. JAV karinių pajėgų įgyvendinami statybos projektai finansuojami pagal JAV įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriais reglamentuojamas lėšų naudojimas.

10. Lietuvos vykdomasis atstovas padeda JAV karinėms pajėgoms vykdyti minėtą veiklą parūpindamas tokiems JAV karinių pajėgų ar jų vardu atliekamiems statybos darbams, pakeitimams ir patobulinimams Lietuvoje būtinas licencijas ir leidimus bei įvykdydamas visus kitus tokiems darbams, pakeitimams ir patobulinimams Lietuvoje taikomus reikalavimus. Gavusios prašymą JAV pajėgos arba JAV rangovai operatyviai pateikia informaciją, kuri būtina minėtoms licencijoms ir leidimams gauti.

11. Šalys bendradarbiauja planuodamos infrastruktūros objektų ir zonų, dėl kurių susitariama, apylinkėse ir netoliese esančių teritorijų panaudojimo ir plėtros galimybes siekdamos užtikrinti šio Susitarimo įgyvendinimą ilguoju laikotarpiu.

IV straipsnis

Išankstinis gynybos įrangos, atsargų ir materialinių išteklių išdėstymas

1. JAV karinės pajėgos gali vežti, iš anksto išdėstyti ir sandėliuoti gynybos įrangą, atsargas ir materialinius išteklius („iš anksto išdėstyti materialiniai ištekliai“) infrastruktūros objektuose ir zonose, dėl kurių susitariama, ir kitose vietose, dėl kurių susitariama. JAV karinės pajėgos iš anksto praneša Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms apie tokių iš anksto išdėstytų materialinių išteklių, kuriuos JAV karinės pajėgos ketina

vežti ar iš anksto išdėstyti Lietuvos Respublikos teritorijoje, rūši, kiekį ir pristatymo tvarkaraščius, taip pat apie minėtus išteklius pristatančius JAV rangovus.

2. JAV karinių pajėgų iš anksto išdėstytais materialiniais ištekliais ir jiems laikyti skirtomis patalpomis naudojasi išimtinai tik JAV karinės pajėgos. JAV karinės pajėgos turi išimtinę teisę kontroliuoti priėjimą prie tokių iš anksto išdėstytų materialinių išteklių, jų naudojimą ir perdavimą, taip pat turi nevaržomą teisę bet kada išvežti tokius iš anksto išdėstytus materialinius išteklius iš Lietuvos Respublikos teritorijos.

3. JAV karinės pajėgos ir JAV rangovai turi teisę nevaržomai patekti į saugojimo patalpas ir jomis naudotis visais su išankstiniu išdėstymu ir su iš anksto išdėstytų materialinių išteklių laikymu susijusiais tikslais, įskaitant tokių iš anksto išdėstytų materialinių išteklių pristatymą, tvarkymą, patikrinimą, naudojimą, remontą ir išvežimą, neatsižvelgiant į tai, ar minėtos saugojimo patalpos yra infrastruktūros objektai ir zonos, dėl kurių susitariama. JAV karinių pajėgų ar jų vardomiems orlaiviams, transporto priemonėms ir laivams sudaroma galimybė patekti į Lietuvos Respublikos aerodromus ir uostus bei kitas vietas, dėl kurių susitariama, prireikus pristatyti, saugoti, atlikti techninę prižiūrą bei išvežti iš Lietuvos Respublikos teritorijos JAV karinių pajėgų iš anksto išdėstytus materialinius išteklius.

V straipsnis

Nuosavybė

1. Visi pastatai, nekilnojamosios konstrukcijos bei infrastruktūros objektuose ir zonose, dėl kurių susitariama, surinktos ir pastatytos konstrukcijos, įskaitant JAV pajėgų pakeistus ar patobulintus pastatus, nekilnojamąsias konstrukcijas bei infrastruktūros objektuose ir zonose, dėl kurių susitariama, surinktas ir pastatytas konstrukcijas, lieka Lietuvos nuosavybėje. Visi tokie JAV karinių pajėgų pastatyti pastatai, konstrukcijos ir surenkamosios konstrukcijos tampa Lietuvos nuosavybe juos pastatę, tačiau JAV karinės pajėgos jais naudojasi tol, kol jie JAV karinėms pajėgoms tampa nebereikalingi.

2. JAV karinės pajėgos visus infrastruktūros objektus ir zonas, dėl kurių susitariama, ar kurių nors jų dalį, įskaitant JAV karinių pajėgų pastatytus pastatus, nekilnojamąsias ir surenkamąsias konstrukcijas, grąžina kaip išimtinai Lietuvai priklausantį ir neįkeistą turtą, kai jie tampa nebereikalingi, jei Jungtinės Valstijos dėl to nepatirtų išlaidų. Šalys ar jų vykdomieji atstovai tariasi dėl bet kurio infrastruktūros objekto ar zonos, dėl kurių susitariama, grąžinimo sąlygų, taip pat dėl Jungtinių Valstijų atliktų patobulinimų ar statybų likutinės vertės kompensavimo.

3. JAV karinėms pajėgoms ir JAV rangovams priklauso nuosavybės teisė į visą įrangą, materialinius išteklius, atsargas, kilnojamąsias konstrukcijas ir kitą kilnojamąjį turtą, kuriuos jos įsivežė arba įsigijo Lietuvos Respublikos teritorijoje šio Susitarimo įgyvendinimo tikslais, tol, kol jos neatsisako tokių teisių.

4. Šalys arba jų atstovai gali konsultuotis dėl galimybės perkelti ar įsigyti JAV karinių pajėgų įrangą, kuri laikoma pertekline atsižvelgiant į Jungtinių Valstijų poreikius, jei tokia galimybė būtų nustatyta JAV įstatymuose ir kituose teisės aktuose.

VI straipsnis

Saugumas

1. Lietuva imasi tokių priemonių, kurios yra būtinos JAV karinių pajėgų, JAV rangovų, išlaikytinių ir iš anksto išdėstytų materialinių išteklių apsaugai, saugai ir saugumui užtikrinti bei oficialios JAV informacijos apsaugai ir saugumui užtikrinti. Vykdydamos šį įsipareigojimą Lietuvos ir JAV karinės institucijos glaudžiai bendradarbiauja siekdamos užtikrinti saugumą ir apsaugą.

2. Lietuva leidžia JAV karinėms pajėgoms naudotis visomis teisėmis ir įgaliojimais, kurie būtini JAV karinėms pajėgoms naudojantis infrastruktūros objektais ir zonomis, dėl kurių susitariama, juos eksploatuojant, ginant ar kontroliuojant, taip pat taikyti atitinkamas priemones siekiant palaikyti ar atkurti tvarką ir apsaugoti JAV karines pajėgas, JAV rangovus ir išlaikytinius. Jungtinės Valstijos ketina derinti tokias priemones ir derina pajėgų apsaugos planus su atitinkamomis Lietuvos institucijomis.

3. Šalys abipusiškai susitaria, kad Lietuvai tenka pagrindinė atsakomybė už saugumo užtikrinimą teritorijose, kurios yra už infrastruktūros objektų ir zonų, dėl kurių susitariama, ribų.

VII straipsnis

Atvykimas ir išvykimas

1. Lietuva nereikalauja patvirtinti papildomu parašu judėjimo įsakymų pagal NATO SOFA III straipsnio 2 dalies b punktą.

2. Vadovaudamasi NATO SOFA, Lietuva nereikalauja, kad karinių pajėgų nariai, turintys reikiamą asmens tapatybės kortelę ir galiojantį judėjimo įsakymą, atvykdami į Lietuvos Respubliką ir išvykdami iš jos pateiktą pasus ar vizas. Civilių komponento nariams, išlaikytiniams ir JAV rangovams, norintiems atvykti į Lietuvos Respublikos teritoriją ar iš jos išvykti, pakanka turėti galiojančią JAV gynybos departamento išduotą tapatybės kortelę, judėjimo įsakymą arba Jungtinių Valstijų kompetentingos institucijos išduotą pažymėjimą, kuriuo patvirtinamas jų kaip civilių komponento nario ar išlaikytinio, ar JAV rangovo statusas, ir galiojantį pasą. Lietuvos kompetentingos institucijos civilių komponento **narių**, JAV rangovų ir išlaikytinių pasuose daro atitinkamas žymas, kurios būtinos vadovaujantis Lietuvos teisės aktais.

3. JAV karinėms pajėgoms, JAV rangovams ir išlaikytiniams užsieniečių registravimą ir kontrolę reglamentuojančios nuostatos netaikomos.

4. Jei JAV karinių pajėgų narys miršta Lietuvos Respublikos teritorijoje arba palieka ją dėl perkėlimo, tokio nario išlaikytiniai nepraranda pagal šį Susitarimą suteikto išlaikytinių statuso 90 dienų nuo mirties ar perkėlimo. Jei išlaikytiniai vaikai lanko švietimo įstaigas Lietuvos Respublikos teritorijoje iki nario mirties ar perkėlimo, patys išlaikytiniai nepraranda išlaikytinių statuso ne ilgiau kaip 30 kalendorinių dienų nuo mokslo metų pabaigos arba mokslo nutraukimo dienos.

VIII straipsnis

Logistinė parama

1. JAV karinių pajėgų prašymu Lietuva, atsižvelgdama į savo vidaus nacionalinius reikalavimus ir turimas galimybes, deda visas pastangas, siekdama JAV karinėms pajėgoms užtikrinti logistinę paramą, kuri būtina vykdant veiklą pagal šį Susitarimą.

2. Atitinkamai tokia logistinė parama teikiama ir už ją atsilyginama, vadovaujantis LSA arba paskesniais susitarimais, jei dėl to nesusitariama kitaip.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nenurodytos logistinės paramos atveju JAV karinės pajėgos ir JAV rangovai padengia pagrįstas išlaidas, atsiradusias paprašius logistinės paramos ir ją gavus. Šiuo atveju Lietuva JAV karinėms pajėgoms taiko ne mažiau palankias sąlygas nei tos, kurias ji taiko Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms, be to, JAV karinėms pajėgoms ir JAV rangovams taiko ne mažiau palankius tarifus, nei tie, kurie taikomi Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms už panašią logistinę paramą atskaičius mokesčius, rinkliavas ar panašius mokėjimus.

IX straipsnis

Transporto priemonės

1. Lietuvos institucijos pripažįsta JAV karinių ir civilinių institucijų išduotus JAV karinių pajėgų, JAV rangovų ir išlaikytinių transporto priemonių ir priekabų registracijos ir teisę vairuoti suteikiančius pažymėjimus. JAV karinių institucijų prašymu, Lietuvos institucijos neatlygintinai išduoda tokius karinius transporto priemonių registracijos numerius JAV karinių pajėgų oficialioms nekovinėms transporto priemonėms, vadovaudamosi Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms taikoma tvarka, ir registracijos numerius JAV karinių pajėgų, JAV rangovų ir išlaikytinių asmeninėms transporto priemonėms, kurie nesiskirtų nuo Lietuvos gyventojams įprastai išduodamų registracijos numerių. Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose nacionalinės teisės aktuose nustatyti reikalavimai dėl transporto priemonių registravimo nebus taikomi.

2. JAV karinės institucijos imasi atitinkamų saugos priemonių dėl transporto priemonių ir priekabų, kurias jos registravo ir kurioms suteikė leidimus arba kuriomis JAV karinės pajėgos naudojasi Lietuvos Respublikos teritorijoje.

X straipsnis

Pažymėjimai

1. Pažymėjimas ar leidimas, kurį JAV institucijos išdavė JAV karinių pajėgų nariui ar JAV rangovui ir kuriuo leidžiama jo turėtojui valdyti karinių pajėgų transporto priemones, laivus ar orlaivius, galioja Lietuvos Respublikos teritorijoje atliekamoms operacijoms.

2. Lietuvos institucijos, nereikalaujamos išlaikyti vairavimo egzamino ar

sumokėti mokesčio, pripažįsta Jungtinių Valstijų, bet kurios valstijos ar valstybinių darinių išduotus vairuotojo pažymėjimus galiojančiais ir suteikiančiais teisę JAV karinių pajėgų nariams, jų išlaikytiniams ir JAV rangovams vairuoti asmenines transporto priemones, jei vairuotojo pažymėjimo turėtojas yra ne jaunesnis nei 18 metų. Reikalavimas turėti tarptautinį vairuotojo pažymėjimą netaikomas.

3. Lietuva nereikalauja, kad JAV karinių pajėgų nariai ar JAV rangovai įgytų Lietuvoje išduodamus profesionalaus vairuotojo pažymėjimus tam, kad jie, vykdydami savo oficialius ar sutartinius įsipareigojimus, galėtų teikti paslaugas JAV karinėms pajėgoms ir jų išlaikytiniams arba JAV rangovams ar kitiems asmenims, dėl kurių susitariama.

XI straipsnis

Orlaivių, laivų ir transporto priemonių judėjimas

1. JAV karinių pajėgų ar išimtinai jų nurodymu valdomos transporto priemonės ir laivai gali nevaržomai atvykti į Lietuvos Respublikos teritoriją, išvykti iš jos ir joje judėti vadovaujantis atitinkamomis sausumos ir jūrų saugumą bei judėjimą reglamentuojančiomis nuostatomis, atsižvelgiant į asmeninės nuosavybės privatumą ir nurodytas saugomas zonas. JAV Vyriausybės orlaiviams ir civiliniams orlaiviams, kurie tuo metu vykdo skrydžius išimtinai pagal sutartį su JAV gynybos departamentu, Lietuvos Respublikos teritorijoje leidžiama skristi virš jos teritorijos, skrydžio metu pasipildyti degalų atsargas, nutūpti ir pakilti, laikantis atitinkamų skrydžių saugą ir navigaciją reglamentuojančių nuostatų. Į JAV Vyriausybės orlaivius, laivus ir transporto priemones negali būti patenkama ir jie negali būti tikrinami neturint JAV institucijų leidimo.

2. Šalių kompetentingos institucijos bendradarbiauja, rengdamos tvarką, kuria vadovaudamosi JAV pajėgos galės vežti ginklus, sunkią įrangą ir pavojingas medžiagas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3. JAV Vyriausybė orlaiviams ir civiliniams orlaiviams, kurie tuo metu vykdo skrydžius išimtinai pagal sutartį su JAV Gynybos departamentu, Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiuose ir valstybei priklausančiuose ir jos valdomuose aerodromuose oro navigacijos mokesčiai, rinkliavos ar kiti mokesčiai (pavyzdžiui, mokesčiai už skrydžius, maršruto mokesčiai ar terminalo navigacijos paslaugų mokesčiai) netaikomi; be to, tokiems orlaiviams netaikomas mokestis už nusileidimą ar stovėjimo vietą. JAV karinių pajėgų ar jų valdomiems ar išimtinai jų nurodymu valdomiems laivams Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiuose ir valstybei priklausančiuose ir jos valdomuose uostuose laivavedybos paslaugų ar uosto mokesčiai, laivo iškrovimo ir pakrovimo lihteriu mokesčiai, uosto rinkliavos ar kiti panašūs mokesčiai netaikomi. JAV karinės pajėgos ir JAV karinėms pajėgoms dirbantys JAV rangovai moka pagrįstus mokesčius už paslaugas, kurių buvo paprašyta ir kurios buvo suteiktos, o tie mokesčiai neturi būti didesni už tuos, kuriuos moka Lietuvos ginkluotosios pajėgos atskaičius mokesčius ir panašias rinkliavas.

XII straipsnis

Baudžiamoji jurisdikcija

1. Lietuva pripažįsta JAV karinių institucijų JAV karinių pajėgų nariams taikomos drausmės kontrolės ypatingą svarbą ir tokios kontrolės poveikį operacinei parengčiai. Todėl, Jungtinių Valstijų prašymu ir vykdydama savo įsipareigojimą užtikrinti abipusę gynybą, Lietuva savo valia atsisako jai priklausančios pirminės teisės vykdyti baudžiamąją jurisdikciją, kaip nustatyta NATO SOFA VII straipsnio 3 dalies c punkte. Konkrečiais Lietuvos Respublikai ypač svarbiais atvejais Lietuvos institucijos gali panaikinti šį teisės atsisakymą kompetentingoms JAV karinėms institucijoms pateikdama rašytinį pareiškimą bet kuriuo metu, tačiau ne vėliau nei per 21 dieną nuo šio straipsnio 2 dalyje nurodyto pranešimo gavimo dienos. Lietuvos institucijos gali pateikti pareiškimą ir nelaukdamos minėto pranešimo.

2. JAV karinės pajėgos praneša Lietuvos kompetentingoms institucijoms apie kiekvieną atvejį, kuris patenka į šio straipsnio 1 dalies nuostatų taikymo sritį, nebent lengvų pažeidimų atveju yra taikoma konkreti tvarka.

3. Jei Lietuvos institucijos patraukia baudžiamojon atsakomybėn karinių pajėgų ar civilių komponento narį ar išlaikytinį, jurisdikciją vykdo Lietuvos bendrosios kompetencijos, ne kariniai teismai.

4. Karinių pajėgų ar civilių komponento nariai ir jų išlaikytiniai neteisiami jiems **nedalyvaujant, jei jie nėra** davę tam sutikimo, išskyrus atvejus, kai jie neteisėtai vengė atvykti į teismą gavę tinkamai įteiktą pranešimą, kuriuo buvo informuoti apie atvykimo į teismą datą, arba netinkamai pasišalino iš Jungtinių Valstijų karinės institucijos.

5. Nustatant, ar įtariamas baudžiamasis nusikaltimas galėjo būti padarytas dėl veikimo ar neveikimo JAV karinių pajėgų nariui vykdant oficialias pareigas pagal NATO SOFA VII straipsnio 3 dalies a punkto ii papunktį, atitinkamos Lietuvos Respublikoje esančios Jungtinių Valstijų aukščiausios karinės institucijos paliudijimas, kad minėtas veikimas ar neveikimas įvyko vykdant oficialias pareigas, laikomas galutiniu fakto patvirtinimu. Jei Lietuvos teismo institucijos mano, kad atsižvelgiant į aplinkybes būtina persvarstyti oficialių pareigų paliudijimą, Lietuvos ir Jungtinių Valstijų institucijos nedelsdamos dėl to tariasi. Lietuvos institucijos turi teisę prašyti dar aukštesnės JAV karinės institucijos patvirtinimo.

6. Šiame straipsnyje sąvoka „civilijų komponentas“ neapima Lietuvos Respublikos piliečių ir asmenų, kurie įprastai gyvena Lietuvos Respublikos teritorijoje.

XIII straipsnis

Sulaikymas ir galimybė palaikyti ryšius

1. Jei Lietuvos institucijos suima ar sulaiko JAV karinių pajėgų narį arba išlaikytinį, jos nedelsdamos praneša apie tai JAV karinėms institucijoms. JAV karinėms institucijoms nedelsiant sudaroma galimybė susisiekti su tokiu asmeniu, jei jos to prašo,

ir leidžiama dalyvauti visuose procesuose, taip pat Lietuvos institucijų atliekamos tokio nario ar išlaikytinio apklausose.

2. JAV karinių pajėgų narys ar išlaikytinis, dėl kurio atliekamas tyrimas arba kuris yra Lietuvos institucijų teisiamas, yra toliau JAV karinių institucijų kontroliuojamas, jei minėtos karinės institucijos to prašo, kol baigsis visi su tuo asmeniu susiję teismo procesai (taip pat ir apeliaciniai procesai). Tokiais atvejais prašymas teikiamas tik tada, jei JAV karinės institucijos patvirtina, kad jos gali užtikrinti JAV karinių pajėgų nario ar išlaikytinio dalyvavimą visuose Lietuvos institucijų vykdomuose procesuose, kuriuose jam gali reikėti dalyvauti. Jei Lietuvoje vykstantis teismo procesas trunka ilgiau nei metus skaičiuojant nuo jo pradžios, JAV karinėms institucijoms panaikinami visi šioje dalyje joms nustatyti įpareigojimai. Minėtas laikotarpis gali būti pratęstas išimtinėmis aplinkybėmis, dėl kurių susitaria JAV karinės institucijos ir atitinkamos Lietuvos institucijos.

3. Laikotarpis, kurį asmuo praleido sulaikytas Lietuvos institucijų arba suimtas JAV karinių institucijų, išskaičiuojamas iš bet kokios laisvės atėmimo bausmės, kuri galiausiai skiriama tuo atveju, trukmės.

4. Išskyrus atvejus, dėl kurių Šalys susitaria kitaip, Lietuvos teismo JAV karinių pajėgų nariui ar išlaikytiniui skirtą laisvės atėmimo bausmę jis ar ji atlieka vienoje ar keliose Lietuvos įkalnimo įstaigose, kurias Šalys pasirenka šiam tikslui. Lietuvos institucijos leidžia JAV karinių institucijų atstovams aplankyti tokius asmenis kitu laiku nei įprastinės lankymo valandos ir teikti jiems pagalbą, taip pat pasirūpinti jų sveikata, gerove ir dvasine būkle, parūpinti drabužių, maisto, patalynės, pasirūpinti, kad jie gautų medicinos ir odontologo pagalbą bei religinę paramą, suderinus tai su atitinkamais Lietuvos pareigūnais. Lietuvos institucijos leidžia šeimos nariams aplankyti tokius asmenis įprastinėmis lankymo valandomis ir tuo metu, dėl kurio gali būti specialiai susitariama, ir teikti jiems pagalbą, taip pat pasirūpinti jų sveikata, gerove ir dvasine būkle, parūpinti drabužių, maisto, patalynės, pasirūpinti, kad jie gautų medicinos ir odontologo pagalbą bei religinę paramą, suderinus tai su atitinkamais Lietuvos pareigūnais.

XIV straipsnis

Drausmė

JAV karinės institucijos atsakingos už JAV karinių pajėgų drausmės palaikymą ir gali infrastruktūros objektuose ir zonose, dėl kurių susitariama ir kuriuose dislokuotos JAV karinės pajėgos, įsteigti karinės policijos padalinius. JAV karinės institucijos taip pat gali leisti panaudoti tokius padalinius netoli karinių infrastruktūros objektų ir zonų, kuriuose dislokuotos JAV karinės pajėgos, esančiose bendruomenėse, suderinus tai su Lietuvos pareigūnais.

XV straipsnis

Ieškiniai

1. Karinių pajėgų nariai ir civilių komponentas negali būti įtraukiami į jokus

procesus, susijusius su dėl tokių asmenų veikimo ar neveikimo jiems einant oficialias pareigas pradėtais civiliniais ieškiniais ar administracinėmis nuobaudomis. Tokie ieškiniai gali būti teikiami atitinkamoms Lietuvos institucijoms ir nagrinėjami, vadovaujantis NATO SOFA VIII straipsnio nuostatomis.

2. Šiame straipsnyje sąvoka „civilių komponentas“ apima visus asmenis, neatsižvelgiant į jų pilietybę ar gyvenamąją vietą, kurie yra JAV Vyriausybės darbuotojai, einantys JAV karinių pajėgų jiems paskirtas oficialias pareigas, tačiau neapima JAV rangovų, kitų rangovų ir rangovų darbuotojų ar nekomercinių organizacijų, neatsižvelgiant į jų pilietybę ar gyvenamąją vietą.

3. Jei dėl oficialių pareigų arba jei dėl tinkamo nedalyvavimo teismo procese pateisinimo karinių pajėgų nariams ir civilių komponentui leidžiama laikinai nedalyvauti nagrinėjant ne baudžiamojo pobūdžio bylas, teismo sprendimai dėl karinių pajėgų narių ir civilių komponentų jiems nedalyvaujant nėra priimami, taip pat nesiimama jų interesus pažeisti galinčių veiksmų.

4. Nustatant, ar galima civilinė atsakomybė atsirado dėl veikimo ar neveikimo karinių pajėgų nariui ar civilių komponentui vykdant oficialias pareigas, atitinkamos Lietuvos Respublikoje esančios Jungtinių Valstijų aukščiausios karinės institucijos paliudijimas, kad minėtas veikimas ar neveikimas įvyko vykdant oficialias pareigas, laikomas galutiniu fakto patvirtinimu.

XVI straipsnis

Tarnybinėms reikmėms taikomos mokesstinės išimtys

1. JAV karinėms pajėgoms ar jų vardu įsigyjant materialinių išteklių, atsargų, paslaugų, įrangos ir kito turto: a) kuriais naudosis tik JAV karinės pajėgos, b) kurie bus sunaudoti įgyvendinant su JAV karinėmis pajėgomis ar jų vardu sudarytą sutartį arba c) kurie bus integruoti į JAV karinių pajėgų naudojamus daiktus ar objektus, netaikomas pridėtinės vertės mokestis (PVM), pardavimo mokesčiai, naudojimo mokesčiai, akcizo mokesčiai arba panašūs ar juos pakeičiantys mokesčiai. JAV karinės pajėgos pateikia Lietuvos kompetentingoms institucijoms atitinkamą patvirtinimą, dėl kurio jos yra abipusiškai susitarusios, kad tokie materialiniai išteklių, atsargos, paslaugos, įranga ir kitas turtas, yra skirti JAV karinėms pajėgoms.

2. Išimtys taikomos pirkimo vietoje, jei, sudarant sandorį, pateikiamas atitinkamas 1 dalyje nurodytas patvirtinimas. Jei perkamos akcizais apmokestinamos prekės, tos prekės nuo mokesčio atleidžiamos pirkimo vietoje tik tuo atveju, jei prekės yra įsigyjamoms akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje ir, sudarant sandorį, pateikiamas minėtas atitinkamas patvirtinimas. Visais kitais atvejais išimtis taikoma grąžinant sumokėtą mokestį arba kitu būdu, dėl kurio abipusiškai susitariama.

XVII straipsnis

Asmeninėms reikmėms taikomos mokesstinės išimtys

1. JAV karinių pajėgų nariai ir išlaikytiniai neprivalo mokėti jokių mokesčių,

rinkliavų, licencijų mokesčio ar panašių mokesčių Lietuvos Respublikos teritorijoje, įskaitant PVM, kurie gali būti taikomi nuosavybei į materialų kilnojamąjį turtą, kuris buvo įsivežtas į Lietuvos Respubliką arba Lietuvos Respublikoje įsigytas asmeniniams poreikiams, tokio turto turėjimui, naudojimui, apsikeitimui ar perdavimui mirties atveju. Išimtis bus taikoma vadovaujantis tvarka, dėl kurios Šalys tarpusavyje susitaria. JAV karinių pajėgų nariai ir išlaikytiniai, kurie Lietuvos Respublikos teritorijoje turi garso ir vaizdo transliacijos imtuvus ir prie interneto jungiamus prietaisus ar jais naudojasi, atleidžiami nuo mokesčių, rinkliavų, mokesčių už pažymėjimą ar kitų su nuosavybe ar naudojimu susijusių mokesčių. JAV karinių pajėgų narių ir išlaikytinių transporto priemonėms netaikomi Lietuvos kelių mokesčiai, registracijos ar licencijų mokesčiai ir panašūs mokesčiai, tačiau išimtis netaikoma mokesčiams už naudojimąsi keliais, tiltais ir tuneliais, kuriuos moka visi gyventojai.

2. Apmokestinant pajamas, taikomos NATO SOFA, ir 1998 m. sausio 15 d. Vašingtone pasirašytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės sutarties dėl pajamų dvigubo apmokestinimo ir fiskalinių pažeidimų išvengimo nuostatos, kaip ir taikytinos abiejose valstybėse galiojančių teisės aktų nuostatos, jei šiame Susitarime nenustatyta kitaip.

3. NATO SOFA X straipsnyje nustatyta pajamų mokesčiui taikoma išimtis taip pat taikoma pajamoms, kurias JAV karinių pajėgų nariai, išlaikytiniai ir JAV rangovai gauna dirbdami šio Susitarimo II straipsnio 3 dalyje nurodytoms organizacijoms ir vykdydami XXI ir XXII straipsniuose nurodytą veiklą, bei pajamoms, kurios gaunamos iš ne Lietuvos Respublikoje esančių šaltinių.

4. Išskyrus šio Susitarimo XXIV straipsnyje nurodytus atvejus, pajamoms, kurios yra neapmokestinamos Lietuvos Respublikoje, netaikomos Lietuvos įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, kuriomis darbdavys ar savarankiškai dirbantis asmuo įpareigojamas išskaičiuoti ar iš anksto sumokėti pajamų mokesčius ir socialinio draudimo įmokas.

5. Šio straipsnio nuostatomis nedraudžiama susigrąžinti už pirkinius sumokėtą mokesčių, juos išsivežant.

XVIII straipsnis

Įvežimas ir išvežimas tarnybiniais tikslais

1. Remiantis NATO SOFA XI straipsniu, materialinius išteklius, atsargas, įrangą ir kitą turtą: a) kuriuos įsiveža JAV karinės pajėgos, b) kurie skirti naudoti tik JAV karinėms pajėgoms ar tik jų vardu, įskaitant tuos, kurie skirti šio Susitarimo XXI ir XXII straipsniuose nurodytai karinės tarnybos veiklai remti, c) kurie bus panaudoti ar sunaudoti, įgyvendinant su JAV karinėmis pajėgomis ar jų vardu sudarytą sutartį arba d) kurie bus integruoti į JAV karinių pajėgų naudojamus daiktus ar objektus, leidžiama įvežti į Lietuvos Respubliką. Tokio įvežimo atveju netaikomos rinkliavos, importo ar registracijos mokesčiai bei kiti panašūs mokesčiai, įskaitant naudojimo mokesčius, akcizus ir PVM, bet jais neapsiribojant. Prireikus Šalys bendradarbiauja, norėdamos užtikrinti, kad įsivežamų materialinių išteklių, atsargų, įrangos ir kito turto kiekis būtų nuosaikus. JAV karinės pajėgos pateikia Lietuvos institucijoms atitinkamą pažymėjimą,

kuriuo patvirtinama, kad tokie materialiniai ištekliai, atsargos, įranga ir kitas turtas atitinka išimties taikymo pagal šią dalį sąlygas. Lietuvos muitinės pareigūnai priima tokį pažymėjimą, kuris pateikiamas kaip nurodyta NATO SOFA XI straipsnio 4 dalyje, vietoj vežamų daiktų muitinės deklaracijos. Jei materialinius išteklius, atsargas, įrangą ir kitą turtą įsiveža rangovai pagal šioje dalyje nustatytas sąlygas, JAV karinės pajėgos reikalauja, kad rangovai tuos daiktus naudotų vien tik su JAV karinėmis pajėgomis sudarytomis sutartims įgyvendinti.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems materialiniams ištekliams, atsargoms, įrangai ir kitam turtui netaikomi jokie mokesčiai ar kitos rinkliavos, kurie priešingu atveju būtų apskaičiuojami tokiam turtui po įsivežimo ar įsigijimo.

3. Išvežant iš Lietuvos Respublikos šio straipsnio 1 dalyje nurodytus materialinius išteklius, atsargas, įrangą ir kitą turtą, Lietuvos eksporto mokesčiai netaikomi.

XIX straipsnis

Įvežimas ir išvežimas asmeniniais tikslais

1. JAV karinės pajėgos, išlaikytiniai ir JAV rangovai gali įsivežti savo asmeninius daiktus, baldus, po vieną asmeninę transporto priemonę kiekvienam 18 metų sukausiam ar vyresniam asmeniui ir kitus daiktus, kurie skirti jų asmeninėms reikmėms arba naudotis ar vartoti namuose, netaikant maito mokesčio ir rinkliavų tarnybos Lietuvos Respublikos teritorijoje laikotarpiu. Ši privilegija taikoma ne tik tokiems asmenims nuosavybės teise priklausantiems daiktams, bet ir jiems kaip dovanos siunčiamiems daiktams arba daiktams, kurie jiems pristatomi pagal sutartis, sudarytas su už Lietuvos Respublikos ribų gyvenančiais asmenimis, vadovaujantis abipusiškai nustatyta tvarka. Tokių įvežamų daiktų turi būti tiek, kiek yra pagrįstai būtina asmeninėms reikmėms, o jų pobūdis ar kiekis neturi kelti įtarimų, kad jie gali būti įvežami komerciniais tikslais.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti daiktai ir kiti neapmokestinant mokesčiais ir (arba) rinkliavomis įsigyti daiktai negali būti parduodami arba kitaip perduodami Lietuvoje Respublikoje esantiems asmenims, kurie neturi teisės įsivežti tokių daiktų nemokant mokesčių, nebent tokį perdavimą leidžia atitinkamos Lietuvos institucijos. Minėto leidimo labdarai atiduodamiems daiktams nereikia. Už bet kokių mokesčių, kuriuos privaloma mokėti, kai sandorį atlieka teisės įsivežti tokius daiktus neturintys asmenys, sumokėjimą atsakingas galutinis tokių daiktų gavėjas. JAV karinių pajėgų nariai, išlaikytiniai ir JAV rangovai gali nevaržomai perduoti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą turtą vieni kitiems, o toks perdavimas neapmokestinamas jokiais mokesčiais ir (arba) rinkliavomis. JAV karinės pajėgos registruoja tokius jokiais mokesčiais ir (arba) rinkliavomis neapmokestinamų daiktų perdavimus. Lietuvos institucijos pripažįsta tinkamai surašytas policijos ataskaitas kaip neginčijamą įrodymą, kad JAV karinių pajėgų narių, išlaikytinių ir JAV rangovų mokesčiais ir (arba) rinkliavomis neapmokestinamas daiktas buvo pavogtas; tai atleidžia asmenis nuo atsakomybės už mokesčio ar rinkliavos sumokėjimą.

3. JAV karinių pajėgų nariai, išlaikytiniai ir JAV rangovai gali nemokėdami eksporto mokesčių ar rinkliavų pakartotinai išvežti (arba išsivežti) daiktus, kuriuos jie

įsivežė (arba įsigijo) į Lietuvos Respubliką tarnybos laikotarpiu.

XX straipsnis

Muitinės procedūros

1. Lietuva imasi visų atitinkamų priemonių, siekdama užtikrinti, kad muitinės formalumai šiame Susitarime nurodytais įsivežimo ir išvežimo atvejais būtų atlikti sklandžiai ir greitai. Bet koks muitinės patikrinimas atliekamas operatyviai.

2. Muitinės patikrinimai pagal šį Susitarimą atliekami, laikantis procedūrų, dėl kurių tarpusavyje susitaria atitinkamos Lietuvos institucijos ir JAV karinės pajėgos. Visus JAV karinių pajėgų narių arba išlaikytinių įsivežamo ar išsivežamo asmeninio turto patikrinimus Lietuvos muitinė atlieka, kai tas turtas yra pristatomas į asmens gyvenamąją vietą ar iš jos išvežamas arba vadovaudamasi abipusiškai sutarta tvarka.

3. JAV karinių pajėgų įslaptinta informacija gali būti įvežama į Lietuvos Respubliką ir išvežama iš jos neatliekant jokių muitinės patikrinimų. Sąvoka „įslaptinta informacija“ apibrėžta Informacijos saugumo sutarties 3 straipsnyje; įslaptinta informacija turi būti tvarkoma, laikantis joje ar vėlesnėse sutartyse nustatytų sąlygų.

4. JAV karinės institucijos parengia infrastruktūros objektuose, kuriuose dislokuotos JAV karinės pajėgos, taikytinas priemones, kurios būtinos, siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui teisėmis, suteiktomis pagal NATO SOFA muitinės nuostatas ir šį Susitarimą. JAV karinės institucijos ir Lietuvos institucijos bendradarbiauja tirdamos bet kokį galimo muitinės nuostatų pažeidimo atvejį.

XXI straipsnis

Karinės tarnybos veikla

1. JAV karinės pajėgos gali tam tikrose Lietuvos Respublikos vietose, dėl kurių Šalys tarpusavyje susitaria, įsteigti kariams paslaugas teikiančius prekybos centrus, parduotuves ir kitokias pardavimo vietas, atidaryti karines valgyklas, socialinius ir švietimo centrus bei poilsio organizavimo paslaugų centrus, kuriais naudotųsi JAV karinių pajėgų nariai, išlaikytiniai ir kiti tam leidimą turintys darbuotojai, dėl kurių Šalys tarpusavyje susitaria. JAV karinės institucijos gali vykdyti ir prižiūrėti karinės tarnybos veiklą tiesiogiai arba sudarydamos sutartis su kitomis organizacijomis. Lietuva nereikalauja jokių licencijų, leidimų, patikrų ar kitokios veiklos kontrolės, vykdamt minėtą karinės tarnybos veiklą.

2. JAV karinės pajėgos gali sudaryti sutartis su finansų įstaigomis dėl bankininkystės ir kitokios finansinės veiklos vykdymo Lietuvos Respublikoje, kad patenkintų išimtinai tik JAV karinių pajėgų, JAV rangovų ir išlaikytinių poreikius.

3. Šiame straipsnyje nurodytai veiklai ir organizacijoms taikomos tokios pat mokesčių ir muitų lengvatos, kokios taikomos JAV karinėms pajėgoms. Tokia veikla yra vykdoma vadovaujantis, o organizacijos veikia vadovaudamosi galiojančiais JAV reglamentais. Nereikalaujama, kad tokios veiklos subjektai ir organizacijos rinktų ar mokėtų mokesčius ar kitokias rinkliavas už veiklas, susijusias su jų darbu.

4. JAV karinės pajėgos nustato atitinkamas priemones, kuriomis užtikrinama, kad, vykdant šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą veiklą į Lietuvos Respublikos teritoriją įsivežti ar įsigyti arba šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų organizacijų į Lietuvos Respublikos teritoriją įsivežti ar jų įsigyti daiktai ir turtas nebūtų parduoti leidimo dalyvauti tokioje veikloje ar organizacijose neturintiems asmenims.

XXII straipsnis

Karinio pašto skyriai

1. Jungtinės Valstijos gali įsteigti, išlaikyti ir eksploatuoti karinio pašto skyrius, kuriais naudotusi JAV karinės pajėgos, išlaikytiniai ir JAV rangovai.

2. Tokio skyriaus išsiunčiama korespondencija gali būti ženklinama JAV pašto ženklais.

3. JAV karinių pajėgų oficiali korespondencija negali būti tikrinama, apieškoma ar areštuojama.

XXIII straipsnis

Valiuta ir jos keitimas

1. JAV karinės pajėgos turi teisę įsivežti, išsivežti ir naudotis JAV valiuta arba JAV valiuta išreikštomis priemonėmis neribotai.

2. JAV karinės institucijos gali JAV karinių pajėgų nariams ir išlaikytiniams platinti arba keisti valiutą ir priemones, kurios išreikštos valiuta, į valiutą, kuri galioja:

a) Jungtinėse Valstijose;

b) Lietuvos Respublikoje;

c) euro zonoje ir

d) bet kurioje kitoje valstybėje, tačiau tiek, kiek reikia kelionei turint leidimą, įskaitant atostogų kelionę.

3. JAV karinių pajėgų nariai ir išlaikytiniai gali:

a) įsivežti ir išsivežti JAV valiutą ir JAV valiuta išreikštas priemones ir

b) išsivežti iš Lietuvos Respublikos bet kokią valiutą ir tokia valiuta išreikštas priemones, jei tie JAV personalo nariai ar išlaikytiniai įsivežė tą valiutą ar priemones į Lietuvos Respubliką arba gavo iš JAV karinių pajėgų.

XXIV straipsnis

Įdarbinimas

1. Šio Susitarimo XXI ir XXII straipsniuose nurodytą karinės tarnybos veiklą vykdančios JAV karinės pajėgos ir organizacijos gali susirasti ir įdarbinti išlaikytinius ir teisę įsidarbinti Lietuvos Respublikos teritorijoje turinčius asmenis, taip pat gali valdyti

tokius darbuotojus, vadovaudamosi šio straipsnio nuostatomis. Išlaikytiniai turėti darbo leidimą neprivalo.

2. JAV karinės pajėgos ir tokios organizacijos nustato įdarbinimo sąlygas, vadovaudamosi galiojančiais JAV įstatymais ir kitais teisės aktais ir atsižvelgdamos į vyraujančius atlyginimus ir Lietuvos Respublikos darbo santykius reglamentuojančius teisės aktus, įskaitant ir dėl valstybinio socialinio draudimo įmokų. Su minėtomis įdarbinimo sąlygomis supažindinami būsimieji darbuotojai, jiems kreipiantis dėl darbo. Atlyginimas ir darbo užmokestis, papildomos išmokos ir jų didinimas nustatomi, vadovaujantis JAV įstatymais ir kitais teisės aktais. Vietos civilių darbuotojų valstybinio socialinio draudimo įmokos mokamos, vadovaujantis abipusiškai sutarta tvarka. JAV karinių pajėgų įdarbinti vietos civiliai darbuotojai neturi teisės streikuoti.

XXV straipsnis

Sutarčių sudarymo procedūros

1. JAV karinės **pajėgos** gali sudaryti sutartis dėl bet kokių materialinių išteklių, atsargų ir įrangos tiekimo ar paslaugų (įskaitant statybos paslaugas) teikimo Lietuvos Respublikoje ir nevaržomos gali pasirinkti rangovą, tiekėją ar asmenį, kuris teiktų tokius materialinius išteklius, atsargas ir įrangą ar teiktų paslaugas. Tokias sutartis kviečiama sudaryti, jos sudaromos ir valdomos remiantis JAV įstatymais ir kitais teisės aktais.

2. Lietuva JAV karinėms pajėgoms taiko ne mažiau palankias prekių, paslaugų ir komunalinių paslaugų viešųjų pirkimų sąlygas nei tos, kurios taikomos Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms.

XXVI straipsnis

Rangovų statusas

JAV rangovų sąlygoms, kuriomis jie įdarbinami darbui pagal sutartis su JAV karinėmis pajėgomis, taip pat verslo ir įmonių, kurie užsiima vien tik prekių tiekimu ir paslaugų teikimu Lietuvos Respublikoje esančioms JAV karinėms pajėgoms, licencijavimui ir registravimui Lietuvos įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos netaikomos. Tokiems rangovams taip pat netaikomi jokie pelno mokesčiai ir akcizai, atsirandantys vien tik iš JAV karinėms pajėgoms tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų arba iš JAV karinėms pajėgoms skirtų objektų statybų. Tokiems rangovams Lietuva ar jos valstybiniai dariniai taip pat netaiko jokių pajamų ar pelno mokesčių tai pajamų ar pelno daliai, kuri gauta pagal rangos sutartį arba subrangos sutartį su JAV karinėmis pajėgomis.

XXVII straipsnis

Aplinkos apsauga, sauga ir sveikata

1. Šalys ketina įgyvendinti šį Susitarimą taip, kad būtų užtikrinama aplinkos

apsauga, žmogaus sveikata ir sauga. Jungtinės Valstijos patvirtina, kad, vykdydamos savo veiklą, jos ketina laikytis atitinkamų Lietuvos teisės aktų, kuriais reglamentuojama aplinkos apsauga, sveikata ir sauga, nuostatų. Lietuva patvirtina, kad įgyvendins įstatymų ir kitų teisės aktų, taip pat standartų, kuriais reglamentuojama aplinkos apsauga, sveikata ir sauga, nuostatas, tinkamai atsižvelgdama į JAV karinių pajėgų, išlaikytinių ir JAV rangovų sveikatą ir saugą. Šalių kompetentingos institucijos ketina tartis dėl su aplinka, žmogaus sveikata ir sauga susijusių klausimų.

2. Lietuva, norėdama padėti aplinkai saugiu būdu tvarkyti pavojingas atliekas, paveda atlikti kompetentingos institucijos funkcijas subjektui, kuris teiktų pranešimus pagal 1989 m. kovo 22 d. Bazelyje priimtą Bazelio konvenciją dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės ir ją įgyvendinančius teisės aktus. JAV pajėgos teikia informaciją, kuri būtina Lietuvai vykdant prisiimtus įsipareigojimus.

XXVIII straipsnis

Komunalinės paslaugos ir ryšiai

1. JAV karinėms pajėgoms ir JAV rangovams leidžiama naudotis vandeniu, elektra ir kitomis viešosiomis komunalinėmis paslaugomis, įskaitant tarifus ar rinkliavas, ne mažiau palankiomis sąlygomis nei tos, kurios panašiomis aplinkybėmis taikomos Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms ar Lietuvos Respublikos Vyriausybei nereikalaujant mokėti mokesčių arba kitokių valstybės mokesčių ar rinkliavų. JAV karinėms pajėgoms tenkanti išlaidų dalis turi būti proporcinga naudojimosi tokiomis komunalinėmis paslaugomis daliai.

2. Šalys pripažįsta, kad JAV karinėms pajėgoms gali prireikti pasinaudoti radijo spektru. Jungtinėms Valstijoms leidžiama naudotis savo telekomunikacijų sistemomis (taip, kaip sąvoka „telekomunikacijos“ yra apibrėžta 1992 m. Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos įstatuose ir konvencijoje). Tai apima teisę pasinaudoti tokiomis priemonėmis ir paslaugomis taip, kad būtų užtikrinta visapusiška galimybė naudotis telekomunikacijų sistemomis, ir teisę šiuo tikslu naudoti visą reikiamą radijo spektrą. Siekdamas išvengti abipusiškai žalingų trikdžių, JAV pajėgos suderina su Lietuvos vykdomuoju atstovu naudojamus dažnius, išskyrus atvejus, kai nėra galimybės derinti kilus būtinybei nedelsiant vykdyti operatyvines užduotis. Jungtinės Valstijos radijo spektru naudojasi nemokamai.

XXIX straipsnis

Įgyvendinimas ir ginčų sprendimas

1. Visi šiame Susitarime nurodyti įsipareigojimai vykdomi, atsižvelgiant į turimas šiam tikslui patvirtintas asignuotas lėšas.

2. Prireikus Šalys arba jų vykdomieji atstovai, siekdami įgyvendinti šio Susitarimo nuostatas, gali sudaryti įgyvendinimo susitarimus.

3. Šalys arba jų vykdomieji atstovai kartą per metus susitinka abipusiu susitarimu pasirinktoje vietoje pasitarti dėl santykių gynybos srityje, pagal šį Susitarimą

vykdomos veiklos ir kitų abiem Šalims svarbių dalykų.

4. Siekiant tinkamo šio Susitarimo įgyvendinimo, vykdomieji atstovai, jei reikia, konsultuojasi, tačiau ne rečiau nei kartą per metus. Vykdomieji atstovai parengia procedūras, kuriomis vadovaudamiesi jų atitinkami darbuotojai tarpusavyje konsultuojasi dėl visų su veiksmingu Susitarimo įgyvendinimu susijusių dalykų.

5. Ginčai sprendžiami kuo žemesniu lygiu, o **prireikus** perduodami spresti vykdomiesiems atstovams, kurie nagrinėja ginčą ir priima sprendimą. Ginčai, kurių vykdomieji atstovai išspręsti negali, atitinkamai perduodami Šalims, kurios nagrinėja ginčą ir priima sprendimą.

6. Ginčai ir kiti klausimai, dėl kurių konsultuojamasi pagal šį Susitarimą, neperduodami spresti jokiam nacionaliniam teismui ar tarptautiniam teismui, tribunolui ar panašiai institucijai arba kokiai nors kitai trečiajai šaliai.

XXX straipsnis

Susitarimo įsigaliojimas, pakeitimai ir galiojimo trukmė

1. Šis Susitarimas įsigalioja dieną, kurią gaunama paskutinė iš notų, kuriomis kiekviena Šalis praneša viena kitai, kad atliko šiam Susitarimui įsigaliojti reikalingas vidaus procedūras.

2. Įsigaliojęs Susitarimas pakeičia Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir **Jungtinių Amerikos Valstijų** Vyriausybės susitarimą dėl patekimo į Lietuvos Respublikoje esančius infrastruktūros objektus ir zonas ir naudojimosi jais, kuris sudarytas 2015 m. birželio 15 d. ir 18 d. Vilniuje pasikeitus notomis.

3. Šis Susitarimas, įskaitant jo nuostatas dėl Susitarimo galiojimo trukmės, gali būti keičiamas Šalių rašytiniu susitarimu. Bet kokie pakeitimai įsigalioja šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka.

4. Šis Susitarimas sudaromas pradiniam dešimties metų laikotarpiui. Jam pasibaigus, Susitarimas toliau galioja, tačiau bet kuri Šalis gali jį nutraukti prieš metus diplomatiniais kanalais pateikdama kitai Šaliai rašytinį pranešimą.

5. Šio Susitarimo A priedas yra neatskiriama šio Susitarimo dalis; jis gali būti keičiamas rašytiniu Šalių susitarimu.

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti atitinkamų Vyriausybių tinkamai įgaliojti asmenys pasirašė šį Susitarimą.

Pasirašyta 2017 m. sausio 17 d. Vilniuje dviem egzemplioriais lietuvių ir anglų kalbomis, abu tekstai yra autentiški.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS VARDU**

**JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTIJŲ
VYRIAUSYBĖS VARDU**

A PRIEDAS

Infrastruktūros objektai ir zonos, dėl kurių susitariama

- Klaipėdos mokomoji zona
- Pabradės mokomoji zona
- Ruklos karinis poligonas
- Gaižiūnų mokomoji zona
- Šiaulių oro pajėgų bazė
- Mumaičių atsargų saugykla
- Marijampolės aprūpinimo centras
- Kazlų Rūdos mokomoji zona ir poligonas
- Zapalskių atsargų saugykla
- Linkaičių aprūpinimo centras ir atsargų saugykla
- Panevėžio buvusi Pajuostės oro pajėgų bazė
- Kauno specialiųjų operacijų pajėgų karinė bazė
- Specialiųjų operacijų pajėgų Vilniaus mokymo centras
- Kiti krašto apsaugos sistemos infrastruktūros objektai ir zonos, dėl kurių abipusiškai susitariama.